

1934 “Azərbaycan müəllimi” 2024

Tanınmış imzalar qəzetimizdə

Şagirdləri gələcək əməli fəaliyyətə hazırladımaq lazımdır

Mehdi MEHDİZADƏ, pedaqoji elmlər namizədi

...Respublikamızın qabaqcıl müəllimləri yeddillik və orta məktəb şagirdlərini əməli fəaliyyətə hazırladımaq məqsədilə bir sıra qiymətli işlər görmüş və diqqətəlayiq nəticələr əldə etmişlər.

Qabaqcıl müəllimlərimizin bu sahədəki təcrübələrini hesaba almaq, ümumiləşdirmək və onu geniş müəllim kütəsinin malik etmək - qarşımızda duran əsas vəzifələrdəndir.

...Qabaqcıl məktəblərimizin bu bərədə əldə etdikləri ən qiymətli təcrübə bioloji fənlərin tədrisi ilə əlaqədar olaraq məktəbimizi sahədə bir sıra faydalı və mühüm işlərin apa-

rilmasından ibarətdir.

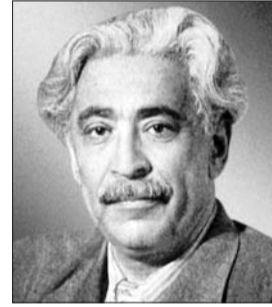
Məktəblərimizin əksəriyyətində, artıq bioloji fənlərin tədrisi sosializm kənd təsərrüfatı ilə bağlanır, şagirdlərə kənd təsərrüfatına aid müxtəlif vərdişlər qazandırılır və onlar bioloji dərslərində aldıkları bilikləri tətbiq etməyə alışdırılır.

Yalnız 1948-1949-cu tədris ilində respublikamızın məktəblərində 207,5 hektarlıq məktəbyanı sahədə şagirdlərin qüvvəsilə 103.757 meyvə ağacı və 42.946 bəzək ağacı əkilmiş, 1.534 meyvə ağacına calaq vurulmuş, 374,4 hektarlıq məktəbyanı sahədə isə tərəvəz və bostan bitkiləri əkilmişdir. Bir sıra qabaqcıl müəllimlərimiz bu böyük dövlət əhəmiyyəti olan vəzifəni planlı surətdə aparır və bütün şagirdlərin bu əməli işdə iştirak etmələrini təmin edirlər.

...Bütün bunlar göstərir ki, məktəbimizi sahədə şagirdləri çalışdırmaq işi artıq kütləvi bir hal almışdır...

6 oktyabr 1949-cu il

Dahi Azərbaycan şairi

Səməd VURĞUN, Stalin mükafatı laureatı

Azərbaycan xalqı Sovet İttifaqının bütün başqa xalqları ilə birlikdə öz böyük şairi Nizaminin anadan olmasının 800 illiyini bayram edir.

800 il bundan əvvəl Azərbaycan torpağının ən bərəkətli və ən şairənə bir yerində - qədim Gəncədə xalqımızın şeir və sənət dühası olan ölməz Nizami yaşamış və yaratmışdır.

Azərbaycan xalqının doğma oğlu və sevimli şairi Nizami Gəncəvi Azərbaycan torpağını, onun sehrli mənşərlərini

ni, uca dağlarını, coşğun çaylarını, ceyranlar gəzən və turacrlar oxuyan ucsuz-bucaqsız düzlərini alovlu bir ilhamla tərənnüm etmişdir. O, doğma elinin qədim şöhrətini, şöhrət və kəndlərini, yaylaq və otlaqlarının səfəli gözəlliyini böyük iftixar hissilə təsvir etmişdir. O, böyük şair və böyük vətəndaş idi. O, öz xalqını böyük bir şair mərəhbət ilə sevir və onun taleyinə ürəkən dayanırdı.

...Nizami heç bir zaman həyatı ətalətdə, fəaliyyətsiz müşahidə edən şairlərdən olmamış və təkcə gözəl arzularla kifayətlənməmişdir.

Nizami öz dövrünün əməkçi insan surətlərini, başi bələlər çəkmiş xalqın sadə nümayəndələrini böyük mərəhbət ilə tərənnüm etmiş və əbədiləşdirmişdir. Nizami bununla müsəlman şərqində ilk dəfə saray ədəbiyyatı

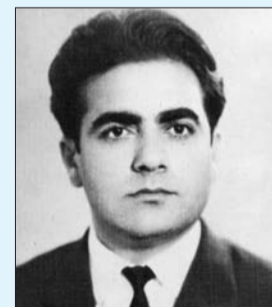
ənənələrinin dar çərçivəsindən kənara çıxmışdır. O, bədii yaradıcılıq ələminə daş yonan Fərhad, kəviz, çoban, sənətkar, elm adamları və fiziki əməklə məşğul olan zəhmətkeşlər gətirmişdir.

Nizaminin böyük milli qürur hissəinə malik olmasının göstərənlər misal gətirmək olardı. Yaşadığı dövrdən asılı olmayaraq hər bir sənətkarda milli qürur hissi ilə döyünən qəlb olmalıdır. Milli qürur hissi olmayan yerdə ümumiyyətlə heç bir yaradıcılıq təsəvvür etmək mümkün deyildir.

...Nizami öz xalqının gözəl ideallarını tərənnüm etməklə bütün bəşəriyyətin duyğu və düşünçələrini, saf əməllərini tərənnüm edirdi. Məhz ona görə böyük insanpərvər şairin yaratdığı əsərlər bütün bəşəriyyətin sevimli neməti olmuşdur.

26 sentyabr 1947-ci il

A.S.Puşkin və M.F.Axundov

Sıxəli QURBANOV

Azərbaycan xalqının qabaqcıl oğlu M.F.Axundovun zəngin və çoxcəhətli yaradıcılığına böyük rus xalqının ədəbiyyatı və mədəniyyətinin dərin təsiri və köməyi olmuşdur.

Qabaqcıl rus ədəbiyyatı və mədəniyyəti, böyük rus xalqının yetişdirmiş olduğu görkəmli sənətkarların zəngin yaradıcılığı hələ gənc ikon Tiflis mühitinə düşmüş Axundov üçün misilsiz bir məktəb oldu. Bu məktəb M.F.Axundovun böyük rus xalqı ilə, onun ədəbiyyatı və mədəniyyəti ilə qırılmaz tellərlə bağladı...

...Təsədüfi deyildir ki, M.F.Axundov hələ 25 yaşlı bir gənc ikon rus ədəbiyyatının görkəmli klassikləri haqqında, onlardan hər birinin bu ədəbiyyatın inkişaf tarixində oynadığı rol haqqında 10a düzgün təsəvvürə malik idi...

...A.S.Puşkin poeziyasını "Aləmdə yanan məşələ" bənəzədən M.F.Axundov, əlbəttə, belə bir qərarə bərdən-birə gələ bilməzdi. M.F.Axundovun A.S.Puşkinin yaradıcılığına verdiyi yüksək qiymət, hər şeydən əvvəl onun dahi rus şairinin əsərlərindən aldığı canlı təəssüratın nəticəsi idi.

A.S.Puşkinin əsərləri ilə xalqımız daha sonralar, əsasan keçən əsrin 90-cı illərində etibarən tanış olmağa başlamışdır. Lakin A.S.Puşkini ilk dəfə olaraq Azərbaycan xalqına yaxından tanıdan, ədəbiyyatımızda ölməz Puşkin obrazı yaradan M.F.Axundov olmuşdur...

9 aprel 1953-cü il

Böyük itki

Şövkət MƏMMƏDOVA, SSRİ xalq artistkəsi

Azərbaycanda opera sənətinin banisi, istedadlı bəstəkar Üzeyir Hacıbəyovun ölümü xalqımız üçün böyük itkidir. Bu itki incəsənət işçiləri üçün daha ağırdır. Çünki biz incəsənət adamları hər gün, hər saat Üzeyir Hacıbəyovun qayğıkeş və mərəhbən atalıq məhəbbətini hiss edirik və duyuruq.

Əsl xalq bəstəkarı olan Üzeyir Hacıbəyov öz əsərlərində sosializm dövrünün qüdrətini, xalqımızın qəhrəmanlıq epopeyasını tərənnüm etməyə çalışmışdır. Əziz Üzeyirin yaratdığı operalarda Azərbaycan qadınlarının öz azadlıq və səadəti uğrunda mübarizəsi həmişə bariz bir şəkildə qoyulmuşdur. Mən bir artistka olaraq Üzeyir Hacıbəyovun yaratdığı qadın surətlərini böyük həyəcan və sevinclə yaratmağa çalışmış və rollarda böyük bəstəkarın coşğun istəklərinə arzulardı daim hiss etmişəm.

Öz şanlı həyatını sovet incəsənətinin tərəqqisinə həsr etmiş Üzeyir Hacıbəyovu biz heç bir zaman unutmayacağıq.

25 noyabr 1948-ci il

İyirmi gün İngiltərədə

Xudu MƏMMƏDOV, geologiya-mineralogiya elmləri namizədi

Bu ilin fevral ayında məşhur ingilis alimi Con Bernalın dövrü ilə İngiltərəyə gətdim. Orada Con Bernala görüşdüm. 20 gün burada qalıb, professor Con Bernalın elmi fəaliyyəti, laboratoriya sistemi və onun əldə etdiyi elmi nəticələrə yaxından tanış oldum.

Professor Con Bernalın ilk elmi əsəri dünyada məşhur olanda mən və mənim kimi gənc sovet alimləri hələ anadan olmamışdı...

Sement kimyası sahəsində aparılan elmi və la-

boratoriya işi ilə çox maraqlanan Con Bernala bir neçə dəfə görüşdüm. O, xidmət etdiyim elmi sahənin bir çox məsələlərinin birlikdə həll olunmasını lazım bildirdi.

20 gün ərzində İngiltərənin bir çox şəhərlərində, o cümlədən Britaniya muzeyində və s. yerlərdə oldum. SSRİ-yə və onun qabaqcıl elm xadimlərinə rəğbət bəsləyən müttərəqqi fikirlər adamlarla görüşümüz səmimiyyət şəraitində keçdi.

Professor Con Bernalın rəhbərlik etdiyi kollektivlə də tanış oldum. Bunun iş xüsusiyyəti təxminən bizdəki aspiranturaya xatırladı. C.Bernalın zəngin laboratoriyasına baxdım, burada aparılan elmi və təcrübə işləri ilə tanış oldum.

SSRİ-dən gəlmiş bir qonaq kimi mənə hər yerdə səmimiyyətlə qarşıladılar. Məşhur ingilis alimi Fred Qlas və onun arvadı Lesli Qlasser mənə mehmanx-

nadan öz evlərinə aparıb bir həftə qonaq saxladılar. Dostcasına təşkil olunan bir nahar məclisində oldum. Burada iştirak edən riyaziyyatçı professor keçən illərdə Moskvada olduğu zaman Azərbaycanın görkəmli kompozitoru Qara Qarayevini "Yeddi gözəl" bəaletinə tamaşa etmişdi...

Orada qaldığım müddətdə London şəhəri ilə tanış oldum. Burada küçələr darsıqal olsa da səliqəli və təmizdir, lakin çoxmərtəbəli binaların sayı olduqca azdır. Şəhərdə metroların vəziyyəti o qədər də xoşa gələnlə deyildir.

Bir neçə kölmə də şəhərin iqlimindən danışmaq istərdim. Burada qış mülayim keçir. Londonda fevral ayında əhəlinin çoxu penceklə gəzir. Qış aylarında demək olar ki, qar yağmır. Havalar dumanlı və çiskincilikli olur...

26 may 1960-cı il

Bədii ədəbiyyatın əsas predmeti haqqında

Cəfər XƏNDAN, filoloji elmlər doktoru, professor

Oxuduğumuz roman, hekayə, dram, şeir və başqa əsərlərdə həqiqi həqiqəti öz bədii ifadəsini olduğu kimi deyil, obrazlı bir şəkildə tapır. Biz bunlarda insan, təbiət və heyvanlar ələmindən alınmış müxtəlif obraz və hadisələrə rast gəlirik. İlk baxışda adama elə gəlir ki, ədəbiyyatın predmeti onun əhatə etdiyi həyat həqiqəti qədər zəngin və çoxdur. Lakin məsələyə diqqətlə yanaşdıqda görürük ki, ədəbiyyatın əsas predmeti insandır...

Bədii əsərdə öz ifadəsini tapan həyat həqiqətini öyrənənək biz, birinci növbədə, tiplərə - insan obrazlarına müraciət edirik. İnsan obrazlarının xarakteri, psixologiyası, mübarizəsi, ümumiyyətlə, həyatə münasibəti oxucularda həyat həqiqəti haqqında tam real təsəvvür doğurur. Məsələn, C.Cabbarlının "Almas" pyesi kollektivləşmənin ilk dövründə kənddəki sinfi mübarizəni yalnız Almas, Hacı Əhməd və onların ətraflarına toplaşan adamlar vasitəsi ilə təsvir edir...

Ədəbiyyatın əsas predmetinin insan olduğunu bəşər tarixində yaranan ən gözəl sənət əsərləri də təsdiq etməkdədir...

6 oktyabr 1955-ci il